

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2018

Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum

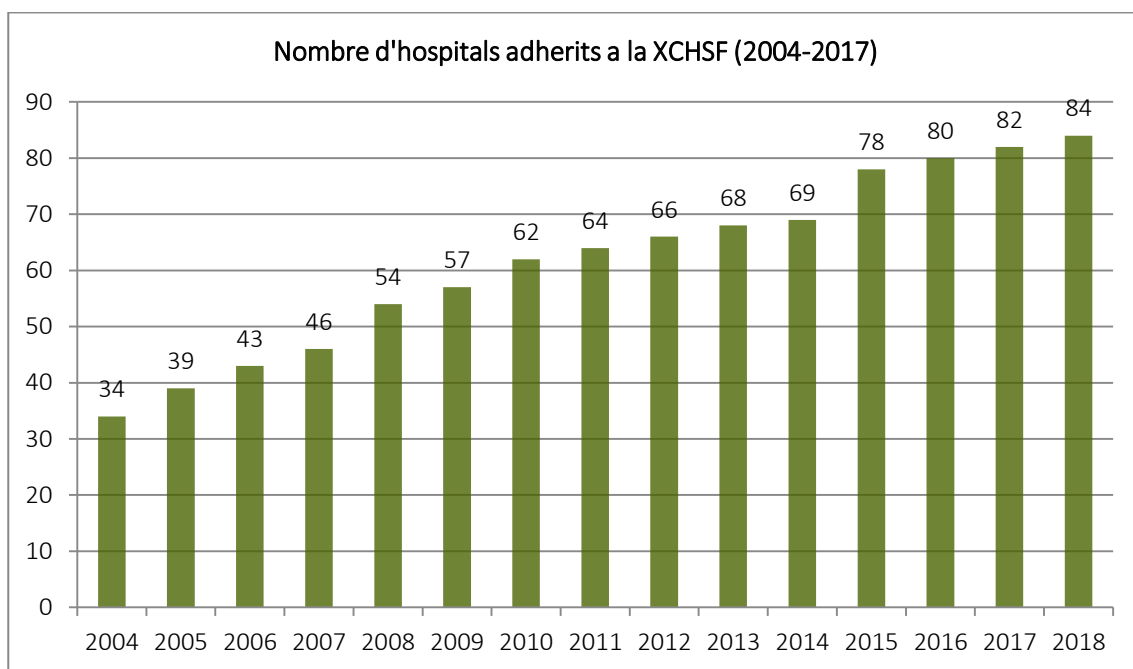
Índex memòria d'activitats 2018 - XCHsF

ESTAT ACTUAL DE LA XCHSF	3
HOSPITALS PER NIVELL D'ACREDITACIÓ	3
ACTIVITATS 2018.....	6
AVALUACIÓ DE LA PREVALENCIA DEL CONSUM DE TABAC ALS HOSPITALS	6
AVALUACIÓ DE LES ACTIVITATS DE CONTROL DEL TABAC.....	7
PROGRAMES DE DESHABITUACIÓ TABÀQUICA.....	8
<i>PDT Treballadors</i>	8
<i>PDT Pacients ingressats</i>	11
<i>PDT-sm</i>	13
TCONTROL. PROVA PILOT DEL SOFTWARE I L'APP PEL SEGUIMENT DE PACIENTS	14
GRUP DE TREBALL TABAC I SALUT MENTAL	14
FORMACIÓ DE LA XCHSF.....	16
<i>Cursos presencials</i>	16
<i>Programa Formació de Formadors</i>	18
<i>Curs on-line</i>	18
COL·LABORACIÓ AMB LA GLOBAL NETWORK	19
COORDINACIÓ GENERAL DELS HOSPITALS DE LA XARXA.....	20
DIA MUNDIAL SENSE TABAC I SETMANA SENSE FUM.....	22
CALENDARI XARXA	23
ALTRES INICIATIVES I COL·LABORACIONS	23
<i>Grup de treball 'Accessos sense fum'</i>	23
<i>Tabaquisme Ambiental I Salut Perinatal i Infantil (TASPI)</i>	24
<i>Qüestionari KABO</i>	24
<i>Grup de treball de la Global Network amb les xarxes espanyoles</i>	24
<i>Projecte ISCI_SEC</i>	25
<i>Projecte Quit Mental</i>	25
TROBADA ANUAL DE LA XARXA.....	26
ASSISTÈNCIA A JORNADES I PUBLICACIONS	28
ANNEX I: INFORME PDT-SM.....	30
ANNEX II: RESUM CURSOS	33

ESTAT ACTUAL DE LA XCHsF

Els centres que formen part de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum (XCHsF) són aquells que han signat conveni i s'han compromès a desplegar el projecte "Hospital sense Fum". A desembre del 2018, la Xarxa està formada per 84 hospitals i centres sanitaris catalans, la majoria d'ells del sistema públic català (SISCAT).

A la següent gràfica es pot apreciar l'evolució positiva del nombre d'hospitals des dels inicis de la posada en marxa de la Xarxa.

Hospitals per nivell d'acreditació

NIVELL MEMBRE

31

Centre Fòrum. PSM
Centre Sociosanitari el Carme. BSA
Clínica Girona
Fundació Sant Hospital (La Seu d'Urgell)
Fundació Sociosanitària de Manresa
Hestia Duran i Reynals
Hospital Comarcal de Blanes
Hospital Comarcal de l'Alt Penedès
Hospital Comarcal Móra D'Ebre
Hospital Comarcal Sant Jaume de Calella
Hospital de Cerdanya
Hospital de l'Esperança
Hospital de Sant Celoni– *nou!*

Hospital del Vendrell
Hospital Mare de Déu de la Mercè
Hospital Municipal de Badalona
Hospital Sagrat Cor de Martorell
Hospital Sant Antoni Abat
Hospital Sant Joan de Déu Martorell
Hospital Sant Joan de Déu, Serveis Sociosanitaris
Hospital Sant Pau i Santa Tecla
Hospital Sociosanitari de l'Hospitalet (CSI)
Hospital Sociosanitari Mutuam Girona
Hospital Sociosanitari Mutuam Güell
Hospital Universitari de Bellvitge
Hospital Universitari de Tarragona Joan XXIII
Hospital Universitari Mutua de Terrassa
Hospital Universitari Sagrat Cor- Quirónsalud
Hospital Universitari Trias i Pujol
PIUS Hospital de Valls
Unitat Polivalent Terres de l'Ebre (Fundació Pere Mata) – *nou!*

NIVELL BRONZE

24

Althaia, Centre Hospitalari de Manresa
Centre Dr. Emili Mira
Consorti Sociosanitari de Vilafranca del Penedès
Fundació Hospital d'Olot i Comarcal de la Garrotxa
Fundació Hospital de l'Esperit Sant
Fundació Hospital de Puigcerdà
Hospital Comarcal del Pallars
Hospital de Figueres
Hospital de la Santa Creu (Jesús- Tortosa)
Hospital de Viladecans
Hospital Dos de Maig. CSI
Hospital General de l'Hospitalet. CSI
Hospital Quirónsalud del Vallès
Hospital Sant Jaume de Manlleu
Hospital Sant Joan Despí Moisès Broggi (CSI)
Hospital Sant Rafael
Hospital Sociosanitari del Mollet
Hospital Universitari Arnau de Vilanova
Hospital Universitari de Girona Dr. Josep Trueta
Hospital Universitari de la Santa Creu de Vic
Hospital Universitari General de Catalunya
Parc Hospitalari Martí i Julià. IAS
Parc Sanitari Sant Joan de Déu
Parc Taulí Hospital Universitari

NIVELL ARGENT

14

Clínica Terres de L'Ebre
Fundació Hospital de Palamós
Hospital Casa de Maternitat (Clínic)
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau
Hospital de Terrassa. CST
Hospital del Mar
Hospital Plató Fundació Privada
Hospital Residència Sant Camil. CSG
Hospital San Joan de Déu Esplugues
Hospital Santa Maria, Lleida
Hospital Universitari Sant Joan de Reus
Hospital Verge de la Cinta de Tortosa
Institut Català d'Oncologia (Badalona)
Institut Català d'Oncologia (Girona)

NIVELL ARGENT, MENCIO OR

7

Althaia. Xarxa Assistencial de Manresa
Hospital Benito Menni (CASM)
Hospital Comarcal d'Ampostà
Hospital d'Igualada. CSA
Hospital de Mataró. CSM
Hospital de Mollet (*)
Hospital Universitari Maternoinfantil de la Vall d'Hebron

NIVELL OR

8

Clínica Sant Josep. Althaia
Fundació Hospital Asil de Granollers
Hospital Clínic de Barcelona
Hospital de Campdevàrol
Hospital Universitari de Traumatologia i Rehabilitació de la Vall d'Hebron
Hospital Universitari de Vic
Hospital Universitari General de la Vall d'Hebron
Institut Català d'Oncologia (L'Hospitalet)

() L'Hospital de Mollet va realitzar una petició formal de revisió d'acreditació la qual es va resoldre positivament al desembre de 2018. El centre va aconseguir el nivell d'Argent, menció Or fruit dels esforços continuats, els resultats obtinguts i el compromís demostrat envers al projecte sense fum.*

ACTIVITATS 2018

Avaluació de la prevalença del consum de tabac als hospitals

Durant el 2018, han realitzat l'enquesta de prevalença de consum de tabac entre els treballadors un total de 20 hospitals de la Xarxa:

- Consorci SocioSanitari de Vilafranca (34,6%)
- Fundació Hospital de l'Esperit Sant (23,3%)
- Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre (46,8%)
- Fundació Privada Hospital Asil de Granollers (11,9%)
- Hospital Clínic – Seu Maternitat (23,3%)
- Hospital Clínic i Provincial de Barcelona (23,3%)
- Hospital Comarcal d'Ampostà (22,7%)
- Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (19,7%)
- Hospital de Puigcerdà (27,0%)
- Hospital de Terrassa. CST (22,7%)
- Hospital General de Catalunya - idcsalud (18,9%)
- Hospital Universitari de Girona Dr Josep Trueta (25,6%)
- Hospital Universitari General de la Vall d'Hebron (17,4%)*
- Hospital Universitari de Traumatologia i Rehabilitació de la Vall d'Hebron (17,4%)*
- Hospital Universitari Maternoinfantil de la Vall d'Hebron (17,4%)*
- Hospital Sant Antoni Abat – Consorci Sanitari del Garraf (CSG) (26,8%)
- Hospital Universitari MútuaTerrassa (24,5%)
- Hospital-Residència Sant Camil – Consorci Sanitari del Garraf (CSG) (26,8%)
- Institut Català d'Oncologia. Badalona (26,3%)
- Institut Català d'Oncologia. Girona (17,4%)

Xarxa Catalana Hospitals Sense Fum
ENQUESTA SOBRE TABAQUISME DIRIGIDA ALS TREBALLADORS – 2018
Hospital | Codi #

1. Ets/a home dona

2. Seix dona home

3. A què del treball o grup pertany?
 Mèdic Infermera Auxiliar d'infermeria
 Tècnic Personal administratiu Altres

4. Actualment, consumes tabac?
 Sí, fums diàriament [pensar a pregunta 10] No, no he fumat mai [pensar a pregunta 20]
 Sí, fums ocasionalment [pensar a pregunta 11] No, sóc ex-fumador [pensar a p.2]

5. Quin recurs o servei vas utilitzar per deixar de fumar? (resposta múltiple)
 Tenies alguna malaltia relacionada Centre d'Assistència Primària
 Ajuda telefònica i internet Ajuda de la família
 Altres (especificar: _____) Cap d'ells

6. Quina quantitat de tabac fumava diàriament (costi almenys de deixar-ho)?
 Cigaretes diàries Cigars (punt/vida)
 Cigaretes d'embotellat Cigaretes electròniques (marqueting només a fums de cigarretes electròniques)

7. A quina edat vas començar a fumar regularment? anys

8. A quina edat vas deixar de fumar? anys

9. Quantes cigarretes havies fet servir l'últim dia abans de deixar de fumar (si no és diària)?
 Cigaretes diàries Cigars (punt/vida)
 Cigaretes d'embotellat Cigaretes electròniques (marqueting només a fums de cigarretes electròniques)

11. A quina edat vas començar a fumar regularment? anys

12. Quan fumar vas veure la primera cigarreta/paquet del dia?
 0-30 minuts després de despertar-se 31-60 minuts després de despertar-se
 >30 minuts després de despertar-se >60 minuts després de despertar-se

13. Alguna vegada fumar en alguna de les següents àrees del recinte? (resposta múltiple)
 A la planta d'emergències
 A qualsevol àrea exterior dins del recinte del centre sanitari
 A qualsevol àrea exterior fora del recinte del centre sanitari
 A altres llocs (especificar: _____)
 No fumar durant la seva jornada laboral

14. Ha intentat deixar de fumar alguna vegada? Sí [pensar a p.15] No [pensar a p.17]

15. Quantes vegades ha intentat deixar de fumar? vegades

16. Ha rebut ajuda per a deixar de fumar per part del centre?
 Sí No (no necessitat) No hi ha cap

17. Si prencien els efectes tòxics del tabac envia la seva salut?
 Sí, molt Bastant No gaire En absolut

18. Si prencien els efectes tòxics que el tabac pot provocar en la salut dels no-fumadors exposats?
 Sí, molt Bastant No gaire En absolut

Els hospitals han rebut suport de la Xarxa per calcular la mostra necessària, escollint la mostra aleatòriament a partir dels registres de treballadors i implementar l'enquesta en cada hospital segons la seva organització interna i recursos. En aquest sentit, s'ha continuat utilitzant el model d'enquesta utilitzat des de l'any 2000, amb modificacions per incorporar tant l'exposició passiva (des de fa anys) com, més recentment, l'ús i opinions sobre les cigarretes electròniques, l'empaquetat genèric i el rol exemplar dels professionals sanitaris.

Es continua recomanant que el qüestionari en paper es lliuri a la persona seleccionada i que es retorni en un sobre tancat, emprant la cadena de comandaments del centre. D'aquesta manera, es pot realitzar el procés de l'entrevista en el temps adequat sense la intervenció d'enquestadors ad hoc per a l'enquesta, afavorint l'acompliment amb una inversió mínima de recursos.

Posteriorment, la Xarxa és l'encarregada de dur a terme tant la informatització i l'anàlisi de dades com l'informe corresponent amb els resultats més rellevants, en el qual es detalla la prevalença de consum de tabac entre els professionals, a part d'altres aspectes relacionats amb el tabac i el seu consum.

* Tot i haver-se realitzat l'enquesta en el període establert, les dades no es poden considerar vàlides ja que la metodologia emprada (formulari Google a tot el personal) no representa la població d'origen.

Avaluació de les activitats de control del tabac

Durant l'any 2018, 66 dels 84 (78,6%) centres adherits a la Xarxa han puntuat de manera autoreportada les mesures de control del tabac implementades a l'hospital per mitjà del qüestionari Self-Audit (SAQ). Amb l'objectiu de facilitar la seva realització, la Xarxa ha fet recordatoris on s'exposava acuradament la manera de procedir i d'incorporar els resultats a través del web de la Xarxa (recomanem que s'ompli en els comitès o comissions d'Hospital sense Fum i de forma consensuada per tots els membres abans d'enviar els resultats a través de la plataforma online).

La puntuació mitjana del SAQ del 2018 ha estat de 76,3 un cop estandarditzat el seu valor a 100 a fi de comparar aquesta puntuació amb la d'anys anteriors, en què la puntuació màxima del qüestionari era diferent (detallat a la gràfica, línia verd flux).

Les puntuacions dels centres varien molt segons el grau d'implementació del projecte d'Hospital sense Fum, amb centres amb puntuacions properes al màxim i, en canvi, puntuacions baixes en centres novells o en centres en els que el projecte s'ha descuidat. En la gràfica es pot apreciar la diferència entre els hospitals que millor estan en quant a la implementació d'accions sobre el control del tabac (línia verd fosc) i aquells que no progressen en relació al projecte sense fum (línia vermella).

Programes de Deshabitució Tabàquica

PDT Treballadors

Actualment, un 80,95 % dels hospitals de la Xarxa (68/84) ofereixen ajuda per deixar de fumar als seus treballadors. Durant l'any 2018, s'han tractat 495 treballadors i 9 centres no han inclòs cap treballador/a en el PDT. Podreu trobar la seva distribució per hospitals a continuació:

Hospital de Sant Joan Despí Moisès Broggi. CSI	4
Hospital Sociosanitari de l'Hospitalet. CSI	5
Centre d'Atenció Integral Hospital Dos de Maig. CSI	2
Sociosanitari de l'Hospitalet	1
Hospital-Residència Sant Camil. CSG	11
Hospital Sant Antoni Abat. CSG	-
Sant Jaume de Calella. CSMS	NR
Hospital Comarcal de Blanes. CSMS	NR
Hospital Sant Joan de Déu. Althaia, XAM	6
Centre Hospitalari. Althaia, XAM	<i>Compartit Althaia</i>
Clínica Sant Josep. Althaia, XAM	<i>Compartit Althaia</i>
Hospital Universitari de la Santa Creu de Vic	NR
Hospital Universitari de Vic. Clínica de Vic. CHV	NR
Hospital Universtiari Sant Jaume de Manlleu. CHV	NR
Hospital del Mar. PSM	14
Hospital de l'Esperança. PSM	4
Centre Assistencial Dr. Emili Mira. PSM	3
Centre Forum. PSM	2
Hospital del Vendrell	-
Consorci Sociosanitari de Vilafranca	2
Hospital del Vendrell	-
Hospital Universitari Sagrat Cor	NR
Hospital Universitari General de Catalunya	2
Hospital Quirónsalud del Vallés	NR
Hospital de Mollet	17
Hospital Sociosanitari de Mollet	<i>Compartit H. de Mollet</i>

Hospital Municipal de Badalona. BSA	7
Centre Sociosanitari El Carme. BSA	NR
Hospital Universitari General de la Vall d'Hebron	58
Hospital Clínic de Barcelona	34
Institut Català d'Oncologia. L'Hospitalet	29
Institut Català d'Oncologia. Badalona	8
Institut Català d'Oncologia. Girona	0
Fundació Sant Hospital (La Seu d'Urgell)	-
Hospital Sant Joan de Déu (Martorell)	-
Hospital comarcal del Pallars	-
Hestia Duran i Reynals	1
Parc Sanitari Sant Joan de Déu	0
Hospital Universitari Mútua Terrassa	20
Benito Menni CASM	37
Clínica Girona	0
Sant Joan de Deu, Serveis Sociosanitaris	0
Consorci Sanitari del Maresme (Hospital de Mataró)	43
Hospital Universitari de Bellvitge	NR
Hospital Universitari Arnau de Vilanova, Lleida	3
Hospital Universitari Germans Trias i Pujol	30
Hospital Comarcal de l'Alt Penedès	3
Hospital Universitari Doctor Josep Trueta, Girona	6
Hospital Universitari Sant Joan de Reus	9
Hospital Sant Joan de Déu, Esplugues de Llobregat	3
Fundació Hospital de l'Esperit Sant	NR
Pius Hospital de Valls	NR
Hospital Comarcal del Ripollès (Campdevàrol)	2
Hospital Verge de la Cinta de Tortosa	20
Hospital Universitari de Tarragona Joan XXIII	2
Fundació Hospital d'Olot i Comarcal de la Garrotxa	0
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau	16
Consorci Sanitari de l'Anoia	13
Hospital de Sant Rafael	0
Hospital de Viladecans	2
Hospital de Sant Pau i Santa Tecla	0
Hospital de Terrassa. CST	5

Hospital de Figueres Fundació Privada	5
Fundació Privada Hospital Asil de Granollers	16
Hospital de Sabadell. Corporació Sanitària Parc Taulí	NR
Hospital Santa Maria. Gestió de Serveis Sanitaris	NR
Hospital de Palamós. Serveis de Salut Integrals Baix Empordà	18
Hospital Plató Fundació Privada	-
Hospital Comarcal d'Amposta	4
Hospital de la Santa Creu (Jesús-Tortosa)	0
Parc Hospitalari Martí i Julià. IAS	12
Hospital de Puigcerdà	1
Clínica Terres de l'Ebre	NR
Hospital Comarcal Móra d'Ebre	NR
Hospital de Cerdanya AECT-HC	NR
Hospital Sociosanitari Mutuam Güell	-
Hospital Sociosanitari Mutuam Girona	-
Hospital Mare de Déu de la Merced – Germanes Hospitalàries	15
Fundació Sociosanitària de Manresa (Hospital de Sant Andreu)	0
Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre	-
Fundació Hospital de Sant Celoni	-

TOTAL TREBALLADORS tractats al 2018

495

NR = No reportat

PDT Pacients ingressats

Un 81,70% dels Hospitals de la Xarxa (67/84) porten a terme intervencions sobre el consum de tabac en pacients ingressats. El nombre de pacients tractats ha estat de 6.774 i la seva distribució per hospital es mostra a continuació:

Hospital de Sant Joan Despí Moisès Broggi. CSI	91
Hospital General de l'Hospitalet. CSI	2
Hospital Dos de Maig. CSI	48
Hospital Sociosanitari de l'Hospitalet. CSI	3
Hospital-Residència Sant Camil –CSG	290
Hospital Sant Antoni Abat –CSG	-
Hospital Comarcal de Blanes – CSMS	NR
Sant Jaume de Calella– CSMS	NR
Hospital Sant Joan de Déu. Althaia, XAM	136
Centre Hospitalari. Althaia, XAM	-
Clínica Sant Josep. Althaia, XAM	16
Hospital Univ. de la Santa Creu de Vic. CHV	NR
Fundació Hospital Sant Jaume de Manlleu. CHV	NR
Hospital Universitari de Vic - Osona SM - Clínica Vic . CHV	NR
Hospital del Mar. PSM	73
Hospital de l'Esperança. PSM	NR
Centre Dr. Emili Mira. PSM	NR
Centre Forum. Parc de Salut Mar. PSM	NR
Hospital de Mollet. FSM	205
Hospital Sociosanitari de Mollet. FSM	20
Hospital Universitari Sagrat Cor - Grupo Quirónsalud	NR
Hospital Universitari General de Catalunya - Grupo Quirónsalud	140
Hospital Quirónsalud del Vallés	NR
Hospital Municipal de Badalona. BSA	0
Centre Sociosanitari El Carme. BSA	-
Hospital Universitari de la Vall d'Hebron	331
Hospital Clínic i Provincial de Barcelona	647
Institut Català d'Oncologia. Badalona	43
Institut Català d'Oncologia. Girona	-
Institut Català d'Oncologia. L'Hospitalet	374
Hospital Comarcal del Pallars	9
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau	1077
Hestia Duran i Reynals	219
Hospital Sant Joan de Déu, Serveis Sociosanitaris	1
Hospital Universitari Sant Joan de Reus	38
Hospital Comarcal Móra d'Ebre	NR
Hospital Plató	29

Hospital Universitari Germans Trias i Pujol	43
Parc Sanitari Sant Joan de Déu	0
Hospital de Viladecans	52
Hospital Universitari MútuaTerrassa	-
Fundació Hospital Sant Joan de Déu de Martorell	-
Hospital General de Granollers	121
Hospital de Sant Rafael. Germanes Hospitalàries	448
Hospital Universitari de Bellvitge	NR
Hospital Sant Joan Déu Barcelona (Esplugues de Llobregat)	-
Fundació Hospital de l'Esperit Sant	NR
Benito Menni CASM. Germanes Hospitalàries	467
Hospital de Terrassa. CST	109
Parc Taulí Hospital Universitari	NR
Hospital de Mataró. CSM	591
ConSORCI Sanitari de l'Anoia	-
Hospital Comarcal de l'Alt Penedès	-
Parc Hospitalari Martí i Julià. IAS	2
Clínica Girona	-
Fundació Hospital d'Olot i Comarcal de la Garrotxa	20
Hospital de Figueres. Fundació Salut Empordà	91
Hospital de Palamós. SSI Baix Empordà	57
Hospital de Campdevànol	138
Fundació Hospital de Puigcerdà	5
Hospital Universitari de Girona Dr Josep Trueta	-
Fundació Sant Hospital	-
Hospital Universitari Arnau de Vilanova	-
Hospital Universitari de Santa Maria. GSS	NR
Hospital del Vendrell	0
ConSORCI SocioSanitari de Vilafranca	-
Hospital Universitari de Tarragona Joan XXIII	12
Hospital de la Santa Creu de Jesús-Tortosa	0
Hospital de Tortosa Verge de la Cinta	41
Clínica Terres de l'Ebre	NR
PIUS Hospital de Valls	NR
Hospital Comarcal d'Amposta	16
Hospital de Sant Pau i Santa Tecla	29
Hospital de Cerdanya_ AECT-HC	NR
Hospital Sociosanitari Mutuam Güell	-
Hospital Sociosanitari Mutuam Girona	13
Hospital Sagrat Cor de Martorell - Germanes Hospitalàries	182
Hospital Mare de Déu de la Mercè - Germanes Hospitalàries	396
Fundació Sòciosanitaria de Manresa (Hospital de Sant Andreu)	9
Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre	140
Fundació Hospital de Sant Celoni	-

TOTAL PACIENTS HOSPITALITZATS tractats al 2018 6.774

PDT-sm

Un total de dotze hospitals participen al programa de deshabitució tabàquica en pacients ingressats en unitats de salut mental. L'Agència de Salut Pública de Catalunya aporta els fàrmacs necessaris per al desenvolupament d'aquest programa i es dispensen exclusivament a aquells pacients motivats per deixar a fumar i després de l'alta hospitalària.

Des del seu inici al 2013, s'han inclòs 548 pacients en aquest programa. Durant l'any 2018 s'han inclòs 94 pacients.

El número de pacients intervinguts amb subministrament de fàrmacs per hospital és el següent:

Hospital	Pacients 2013	Pacients 2014	Pacients 2015	Pacients 2016	Pacients 2017	Pacients 2018	Total de pacients des de l'inici
Althaia	1	2	5	15	NR	0	23
Bellvitge	3	8	2	2	14	7	36
Clínic	-	6	10	9	5	4	34
Joan XXIII	7	17	14	8	12	8	66
Mataró	4	4	4	0	3	1	16
Mútua Terrassa	-	16	12	16	15	2	61
Sant Pau	9	25	44	43	47	41	209
Vall Hebron	-	5	2	0	5	4	16
CSTerrassa	-	2	2	4	NR	0	8
Benito Menni	-	2	7	15	9	14	47
Sta. Maria de Lleida	-	NR	NR	6	NR	0	6
Mollet	-	-	0	4	9	13	26
TOTAL	24	87	102	122	119	94	548

NR= No reportat

TControl. Prova pilot del software i l'App pel seguiment de pacients

TControl és una nova eina desenvolupada pel Francesc Abella (psicòleg de l'Hospital Santa Maria de Lleida) juntament amb el Francesc Solsona i el Jordi Vilaplana (enginyers informàtics de la Universitat de Lleida). Actualment la Xarxa està adaptant aquesta eina per fer-la a mida dels hospitals. Aquesta aplicació, basada en internet servirà per fer el registre i seguiment de les intervencions de pacients, tant ingressats com ambulatoris.

Concretament, es pot registrar i portar al dia la història clínica de tabaquisme i el seu seguiment i es pot portar una relació més estreta amb els pacients, ja que es poden enviar missatges automàtics o personalitzats (a través d'una App pròpia pel mòbil), crear alarmes per al seguiment i disposar i analitzar les dades dels pacients (a cada hospital) d'una manera senzilla.

Hi ha diversos hospitals que estan participant des dels inicis en la prova pilot d'aquesta eina: Hospital Vall d'Hebron, Hospital Sant Joan de Reus, Althaia, Clínica del Vallès, Hospital Universitari General de Catalunya i ICO L'Hospitalet. L'Hospital Tries i Pujol s'ha incorporat aquest any. Així, els hospitals van aportant els seus suggeriments de millora i actualment està a punt de sortir una versió actualitzada i millorada d'aquest programari.

Grup de treball Tabac i Salut Mental

S'han realitzat dues reunions del grup en el decurs de l'any 2018: el 27 d'abril i el 16 de novembre.

El 19 d'octubre se celebra la **V Jornada de Tabac i Salut Mental** a la sala d'actes del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya amb 120 assistents inscrits. Es va aprofitar per fer un esment als 10 anys del grup de treball. El contingut es va centrar en la recerca en aquest àmbit i nova evidència, presentació de nou material elaborat pel grup, el tabaquisme en l'àmbit infantil/juvenil i la discussió de casos clínics.

S'ha finalitzat un **material psicoeducatiu** per a treballar el tabaquisme amb els pacients de salut mental. Aquest material consta de tres mòduls de diapositives: a) Per què no es permet fumar a la unitat? b) Puc deixar de fumar? Com? i c) Tabac i cànnabis. Aquests mòduls van acompanyats d'un document explicatiu general i per cada una de les diapositives. S'han realitzat proves pilot sobre l'ús d'aquest material en diferents centres amb resultat satisfactori tant quan les sessions les imparteixen professionals amb o sense formació en tabaquisme. Els diferents mòduls han tingut de 1000 a 3000 descàrregues des de la seva presentació al novembre de 2018. Es preveu treballar en la traducció del material al castellà i la traducció de les diapositives a l'anglès.

S'ha finalitzat l'**estudi qualitatiu amb grups focals** de professionals de la salut mental sobre barreres i facilitadors de la intervenció en tabac. Els resultats s'han presentat a la jornada biennal del grup i a la jornada de l'SCATT 2019 (premi a la tercera comunicació oral). Actualment s'ha enviat el manuscrit preparat per a la seva possible publicació.

S'està portant a terme el treball de camp de l'estudi **Estudi "audit" sobre intervenció en tabaquisme** en unitats de salut mental + estudi quantitatiu sobre les barreres dels professionals davant aquesta intervenció. En aquests moments estan participant 6 hospitals.

S'ha tornat a impartir un curs sobre maneig del tabac en pacients amb trastorns mentals dintre de la **formació obligatòria dels residents** de primer any de salut mental de Catalunya (pels col·lectius mèdic, infermeria i psicologia) (4a edició). El curs el van impartir tres docents del grup de treball (infermera, psicòleg i psiquiatre). La data de curs va ser el 8 de maig. S'ha aconseguit l'obtenció de crèdits universitaris per aquest curs.

S'ha **traduït al castellà la guia d'intervenció de butxaca: ¿Quieres ayudar a dejar de fumar? Guía breve de intervención en pacientes con trastorno mental.**

S'ha obtingut finançament a través de les convocatòries d'ajudes del Instituto de Salud Carlos III (FIS) per al **seguiment dels estudis de control del tabaquisme a les unitats de salut mental de Catalunya** que es van portar a terme fa 10 i 7 anys 1) enquesta sobre el control del tabac a les unitats de salut mental, 2) avaluació del fum ambiental del tabac en les unitats hospitalàries i 3) enquesta a treballadors i pacients sobre consum de tabac i opinió sobre estratègies de control del tabac. (quantia del finançament: 59.290€).

Se segueix fent difusió de les activitats del grup (vegeu pàg 27) i sobre el tema del tabac en l'àmbit de la salut mental a través del compte de **Twitter** del grup de treball: @psychonicotine, el qual compta actualment amb 287 seguidors.

Durant l'última reunió del grup de treball es van consensuar les properes activitats del grup:

- Realització d'un curs on-line sobre intervenció en tabaquisme en l'àmbit de la salut mental.
- Estudi sobre enquesta als dispositius i avaluació del fum ambiental del tabac/qüestionari a pacients i treballadors.
- Recopilació d'històries d'èxit en ajudar a deixar de fumar / deixar de fumar en pacients i treballadors en salut mental.
- Traduccions: a) *guia d'intervenció clínica* en català, castellà i anglès, b) *guia de butxaca* en anglès i c) *material psicoeducatiu* en castellà (i diapositives també en anglès).
- Creació d'infografies sobre el grup de treball.

Formació de la XCHsF

Cursos presencials

L'any 2006 es van iniciar els cursos presencials i, des de llavors, s'ha anat diversificant l'oferta d'aquests per poder donar resposta a les diferents necessitats i demandes dels professionals que volen d'adquirir les habilitats i competències necessàries per a un abordatge òptim del tabaquisme.

Durant l'any 2018 s'han dut a terme set cursos presencials que donen continuïtat al curs online d'Intervenció breu en tabaquisme de nivell bàsic.

Tots els cursos estan acreditats pel Consell Català de Formació Continuada:

- 13 d'abril- ***Abordatge en l'atenció al pacient fumador amb trastorn mental***. Durada: 6,5h
Formadores: Antònia Raich i Sílvia Mondon
Participació: 20 assistents
- 26 d'abril - ***Bases motivacionals per ajudar a deixar de fumar***. Durada: 5h.
Formadora: Gemma Nieva
Participació: 11 assistents

- 25 de maig - **Abordatge en grup en l'atenció del tabaquisme**. Durada: 5h.
Formadores: Gemma Nieva i Montserrat Plana
Participació: 7 assistents
- 7 de juny - **Estratègies per a la prevenció de recaigudes**. Durada: 5 h.
Formador: Antoni Baena
Participació: 12 assistents
- 5 d'octubre - **Com realitzar un taller psicoeducatiu i motivacional per a fumadors**.
Durada: 5 h.
Formador: Anna Riccobene
Participació: 15 assistents
- 15 d'octubre – **Tabaquisme 2.0: Eines i recursos per a la consulta de tabac**. Durada: 6,5h.
Formador: Antoni Baena
Participació: 9 assistents
- 26 d'octubre i 9 de novembre – **Tractament multicomponent del tabaquisme en grups d'especial atenció**. Durada: 10 h.
Formadors: Antoni Baena i Josep Mª Sánchez
Participació: 8 assistents

Durant l'any 2018 han assistit un total de **82 alumnes** als cursos presencials.

- 73 alumnes (89%) són professionals de **19** centres hospitalaris/sociosanitaris
- 9 alumnes (11%) pertanyen a **8** centres d'Atenció Primària i altres.

Cal esmentar que l'activitat formativa durant l'any 2018 va tenir una matrícula simbòlica, segons la seva durada (15€ cursos de 5h i 6,5h; i 20€ cursos de 10h). Es tractava d'una matrícula realment simbòlica per garantir el compromís de l'alumne/a i la seva institució amb l'activitat formativa.

Aquesta decisió va ser presa conjuntament amb l'Agència de Salut Pública de Catalunya per afavorir els seguiments dels cursos. De forma repetida al llarg dels darrers anys ens trobàvem que en gairebé tots els cursos un 15-20% de professionals inscrits finalment no assistien al curs (alguns avisant amb un o dos dies d'antelació i altres sense cap avís, fet que ocasionava un impacte negatiu tant en l'organització de les activitats com en la seva eficiència. Les places per als cursos són limitades i gairebé sempre ens quedaven companys en llista d'espera que, a més a més, no els podíem "repescar" ja que ens ho comunicaven al darrer moment, si és que s'arribaven a comunicar per avançat.

Aquesta decisió va causar la conseqüent disminució del nombre d'inscripcions respecte als darrers anys arribant ser $\geq 50\%$. Davant d'aquests resultats, i tenint en compte experiències anteriors d'altres entitats públiques que també ofereixen formació a professionals sanitaris, així com per les dificultats

administratives que generava als/les assistents gestionar el cost de la matrícula, s'ha considerat oportú tornar a oferir la formació gratuïta per als propers anys.

Un altre aspecte a destacar és la difusió de l'activitat formativa de la XCHsF als centres. Es recomana que la informació que arriba als coordinadors es canalitzi també a través de les Unitat de Formació, Gabinet de Comunicació, etc., o bé a qui es consideri oportú en funció de la idiosincràsia del centre, per tal que arribi a tots els professionals que ho necessitin.

Un total de 1.523 professionals han assistit als cursos presencials de la Xarxa des de 2006 fins al 2018.

[Els programes d'aquests cursos es recullen a l'Annex II].

Programa Formació de Formadors

A través d'aquest programa es capaciten professionals sanitaris a cada centre (referents) adherit a la Xarxa per tal que posteriorment puguin formar-ne d'altres en el seu mateix centre. Actualment hi ha 200 referents formats per a impartir els cursos de d'Intervenció Breu en Tabaquisme (2 hores de durada) en els seus Hospitals.

Durant l'any 2018, 3 hospitals han realitzat cursos d'Intervenció Breu en Tabaquisme a les seves dependències a través del programa Formació de Formadors. S'han realitzat un total de 7 cursos a 86 alumnes.

Des de l'inici del programa, a principis de l'any 2009, s'han format 2.748 professionals.

**Tots els cursos de la Xarxa estan acreditats pel Consell Català de la Formació Continuada de les Professions Sanitàries.*

Curs on-line

Durant l'any 2018 s'han realitzat quatre edicions més del curs "Intervenció breu en tabaquisme" que es va iniciar l'any 2015, amb **320** alumnes inscrits, dels quals **253** han finalitzat el curs (79%).

- 13ª edició: 26 de febrer al 2 de març: 152 inscrits, finalitzen 128 (84,2 %)
- 14ª edició: 23 d'abril al 23 de maig: 33 inscrits, finalitzen 28 (84,8,%)
- 15ª edició: 1 d'octubre a l'1 de novembre: 76 inscrits, finalitzen 58 (76,3,%)
- 16ª edició: 19 de novembre al 19 de desembre: 59 inscrits, finalitzen 39 (66,%)

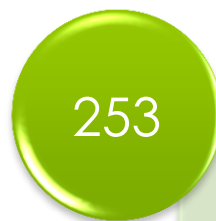
Del total dels 253 alumnes, 184 (72,8%) professionals pertanyen a centres adherits a la Xarxa; 54 (21,3%) pertanyen a centres Centres d'Atenció Primària i 15 (0,6%) a d'altres centres.

A l'igual que en les inscripcions als cursos presencials, el cost de la matrícula de 15€ ha afectat negativament en el nombre de participants al curs en línia, tot al contrari del què succeïa en els darrers anys en els quals les 200 places quedaven exhaurides normalment en 3 dies, fet que ha justificat la realització de quatre edicions en el decurs de l'any.

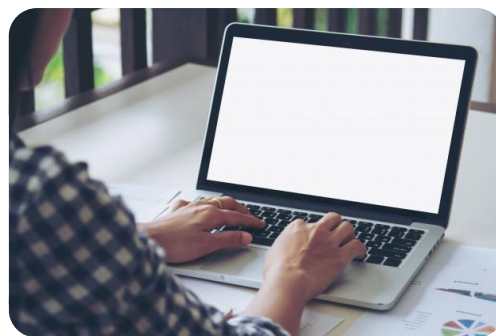
Tot i així, les enquestes de satisfacció dels assistents continuen mostrant uns alts nivells de satisfacció amb els nostres cursos i materials oferts, superiors al 85% de satisfacció, i pel que fa als formadors, superior al 90%.

Des de l'inici de la formació on-line l'any 2014 (amb una prova pilot a l'ICO) fins al 2018, un total de **2.023 professionals** han estat formats en el curs bàsic, però essencial per iniciar-se en l'abordatge del tabaquisme, que recomanem realitzar abans de realitzar els cursos presencials de nivell intermedi i avançat.

El curs pretén oferir una visió global sobre l'epidèmia del tabaquisme, així com de les tècniques i tractaments per a l'ajuda en la cessació tabàquica.

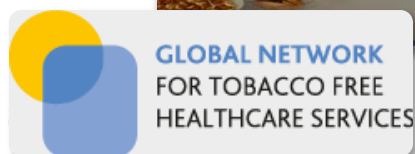

253 professionals formats amb el curs online durant l'any 2018

Col·laboració amb la Global Network

La Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum ha realitzat teleconferències periòdiques com a membre de la Junta de la Global Network for Tobacco Free Healthcare Services (GNTH). Concretament s'ha participat en una reunió mensual degut a la participació de la Laura Antón com a membre de la Junta en el càrrec de tesorera i per realitzar el seguiment de les accions d'aquesta xarxa internacional.

El 13 de setembre a Biel (Basilea, Suïssa) la XCHSF va participar en la reunió anual amb l'assistència d'onze xarxes membres de la GNTH per avaluar l'activitat realitzada durant l'any així com presentar les línies de futur de l'organització.

D'altra banda, per tercer any consecutiu, la Laura Antón ha participat com a jurat en el procés d'acreditació internacional Gold Forum process. Aquesta col·laboració permet contribuir en el treball del grup d'experts internacionals

sobre les polítiques de control del consum de tabac i avaluar els diversos projectes sense Fum presentats pels hospitals candidats a ser acreditats com a nivell OR.

En el marc del GOLD Forum 2017/18, dos hospitals catalans van recollir l'acreditació OR durant el 26è Congrés Internacional d'Hospitals Promotors de la Salut (HPH) que es va realitzar a Bolònia el 6 de juny de 2018. Aquests hospitals varen ser:

- ALTHAIA, Xarxa Assistencial de Manresa (2018)
- Benito Meni CASM Hospital (2018)

Durant el procés d'acreditació 2018/18 del Gold Forum, la Xarxa Catalana ha presentat i recolzat a dos hospitals com a candidats a renovar l'OR:

- Hospital General de Granollers
- Hospital Clínic i Provincial de Barcelona

Aquells hospitals seleccionats seran presentats durant la pre-conferència del Congrés anual de l'HPH a Varsòvia, Polònia el 29 de maig del 2019.

Des de la coordinació de la Xarxa s'ha participat en diverses reunions, tant presencials com telefòniques per orientar en l'elaboració dels documents que es requereixen per a la presentació dels projectes dels hospitals. A més a més, durant tot el procés s'ha anat orientant en l'elaboració de la documentació a presentar, i s'ha actuat d'interlocutor amb la coordinació de la Global Network quan ha estat necessari.

Coordinació general dels hospitals de la Xarxa

El seguiment i coordinació dels hospitals de la Xarxa s'ha realitzat tant telefònicament com per correu electrònic de manera continuada sobre diferents aspectes relacionats amb les activitats dels projectes sense fum als centres.

També, s'han realitzat reunions d'informació i assessorament als centres interessats a adherir-se a la Xarxa per tal de donar a conèixer el procés d'adhesió, així com la metodologia i les activitats a emprendre per començar el projecte sense Fum en els seus centres. A la vegada, s'han realitzat reunions de seguiment dels projectes que ja estan en marxa per tal d'oferir un seguiment in situ més personalitzat, ajudant en l'elaboració d'estratègies i accions per a la implementació de polítiques de control del tabac als hospitals.

Paral·lelament durant tot el 2018, s'ha dut a terme una tasca d'assessorament, informació i comunicació directa amb els hospitals de la Xarxa mitjançant correu electrònic i via telefònica per informar sobre diverses tasques com el qüestionari SelfAudit, formació en tabaquisme, procés d'acreditació dels hospitals, elaboració d'enquestes, jornades d'interès científic, etc.

L'actualització del web de la Xarxa ha estat constant i ha inclòs un seguit de notícies rellevants i d'interès pels hospitals, posant al dia la informació dels cursos, els materials, les dades dels hospitals, donada d'alta de nous hospitals, etc. S'ha habilitat la possibilitat de rebre les notícies de manera automàtica mitjançant la subscripció a l'apartat de notícies de la Xarxa. A més, s'ha finalitzat la homogeneïtzació del contingut de la presentació dels centres al web.

Aprofitant el Dia Mundial sense Tabac, la Xarxa va obrir el compte a Twitter @XarxaCHsF amb la finalitat d'informar els hospitals de les notícies en relació al control del tabac i hospitals, normativa, notícies relacionades, etc.

TREBALLEM PER GAUDIR DE
CENTRES SANITARIS
SENSE FUM

[Edita el perfil](#)

Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum
@XarxaCHsF

A la Xarxa treballem per avançar en el control del tabac en els 84 hospitals de Catalunya adherits. Ubicats a l'[@ICOnotícies](#) amb el recolzament de [@salutcat](#)

📍 Catalonia 🌐 [xchsf.cat](#) 🕒 Data de naixement: 1 de gener de 2000
📅 Data en què s'hi va unir: maig de 2018

Dia Mundial Sense Tabac i Setmana Sense Fum

El 2018 ha estat el tercer any que la Xarxa ha animat a realitzar les activitats del Dia Mundial sense Tabac al voltant de la Setmana Sense Fum, del 25 al 31 de maig. Diverses entitats, coordinades per l'Agència de Salut Pública de Catalunya, ens hem organitzat per compartir les activitats al voltant d'aquesta Setmana. Amb la col·laboració de totes les entitats implicades es persegueix reforçar el missatge comú, arribant amb més impacte i a un sector més ampli de la població.

L'objectiu de la Setmana Sense Fum és sensibilitzar la població de la importància que té per a la salut el fet de no iniciar-se, abandonar el consum de tabac i poder gaudir d'un ambient lliure de fum. El lema per aquest any 2018 ha estat: **Viu a sac sense tabac**.

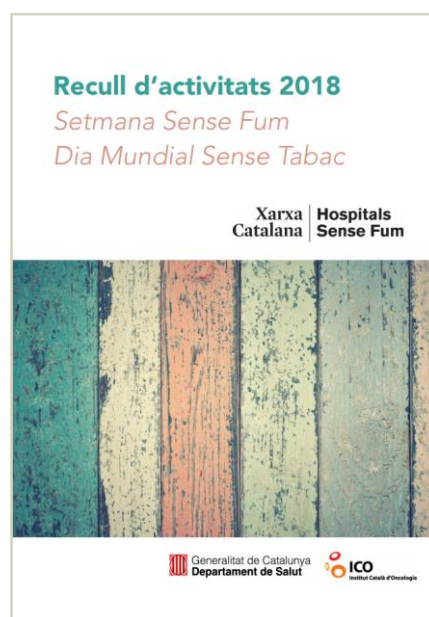
Les entitats que ens hem coordinat i implicat de manera conjunta per a la realització de la Setmana Sense Fum hem estat: la Xarxa d'Atenció Primària Sense Fum, la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum, la Xarxa Catalana d'Universitats Saludables; els Col·legis de Catalunya de metges, d'infermeria, de farmacèutics, de pedagogs i de psicologia; les Societats científiques de Catalunya, de medicina familiar i comunitària, d'infermeria familiar i comunitària i de Salut Laboral; la Societat catalana d'atenció i tractament del consum del tabac; la Federació de Municipis de Catalunya, l'Associació Catalana de Municipis i les Diputacions; l'Agència de Salut Pública de Catalunya i els serveis territorials; l'Agència de Salut Pública de Barcelona; l'Associació Espanyola Contra el Càncer i la Federació d'Entitats contra el Càncer de Catalunya.

S'ha adreçat als hospitals al web de la XIX Setmana Sense Fum a on hi havien propostes d'activitats i materials específics d'aquesta campanya, així com d'altres materials sobre tabaquisme.

Com cada any, una activitat d'aquesta Setmana Sense Fum ha estat una enquesta per conèixer l'opinió de la població en general sobre temes de tabaquisme. Es va encoratjar als hospitals a fer-ne difusió en el seu àmbit sobre aquesta enquesta i a realitzar-la, tant entre els professionals sanitaris com entre els usuaris dels hospitals.

Un cop finalitzada la Setmana Sense Fum es va demanar que emplenessin un formulari al web de recollida de les activitats, per tal d'analitzar l'impacte i fer-ne el seguiment.

D'altra banda, com cada any, s'ha assessorat i orientat als hospitals respecte al Dia Mundial sense Tabac, el lema de l'OMS i les activitats que s'han dut a terme en anteriors ocasions, realitzant posteriorment un recull de les accions desenvolupades als centres (material disponible al web de la Xarxa).

Calendari Xarxa

Com cada any des de fa ja 10 anys, la Xarxa ha elaborat i entregat als diferents hospitals el calendari enguany amb el lema: *Estima't i estima! Tingues un cor sense fum*. També disponible al web.

Amb aquest calendari es facilita la visibilitat del projecte als centres sanitaris. Així mateix, és un recurs útil i ben rebut pels professionals dels centres sanitaris. Aquest és el segon any que també s'ha posat a disposició dels professionals dels centres d'Atenció Primària, podent-se'l descarregar des de la pàgina web de la Xarxa.

Altres iniciatives i col·laboracions

Grup de treball 'Accessos sense fum'

Des de la coordinació de la Xarxa, i tal com vam anunciar a l'última Trobada anual, s'ha començat a treballar per promoure els espais sense fum als accessos als hospitals, en aquelles zones on la llei permet fumar per estar fora del recinte sanitari.

El 28 de setembre van ser convocats els hospitals amb acreditació OR en el projecte Sense Fum a una reunió de treball amb l'objectiu d'identificar estratègies i actuacions que poden millorar el control del consum de tabac als accessos dels hospitals per, posteriorment, implementar-ho com a pilot en alguns hospitals voluntaris.

L'objectiu final és poder traslladar les millors pràctiques a la resta d'hospitals de la Xarxa i compartir així l'experiència.

Vàrem comptar amb la participació de cinc hospitals, l'SCATT i l'Agència de Salut Pública de Catalunya i es va constituir el grup de treball que portarà endavant les accions plantejades.

Tabaquisme Ambiental i Salut Perinatal i Infantil (TASPI)

Amb la intenció d'abordar el tabaquisme ambiental i la salut en la etapa perinatal i primera infància de manera coordinada i homogènia des de tots els àmbits (pediatria, ginecologia i obstetrícia tant d'atenció primària com hospitalària) i en totes les etapes (preconcepció, embaràs, postpart i infància), des del Programa Atenció Primària Sense Fum, es va decidir formar un grup de treball amb la presència d'entitats relacionades d'una manera o altre amb la salut infantil, per realitzar un enfocament plural, divers i multidisciplinari. La Xarxa ha estat present en aquest grup de treball treballant col·laborativament des de l'inici.

L'objectiu principal d'aquest treball és el d'incentivar l'abordatge del tabaquisme en el període de preconcepció, a l'embaràs, lactància i pediatria de manera coordinada i homogènia en totes les etapes.

Qüestionari KABO

La Unitat de Control del Tabac (ICO) ha dissenyat i testat el qüestionari KABO. Aquest és un instrument vàlid en mesurar els "Coneixements, Actituds, Comportaments i elements Organitzatius" que influeixen en la implementació de les intervencions per deixar de fumar als centres sanitaris. El qüestionari va ser elaborat a partir de les respostes al qüestionari previ del curs online que van realitzar professionals sanitaris dels hospitals de la Xarxa.

El qüestionari KABO és una escala auto administrada que valora el nivell d'actuació per deixar de fumar d'acord al model d'intervenció breu per deixar de fumar de les 5As i els factors que afecten a la seva implementació. En concret, valora factors relacionats als coneixements, actituds, comportament i elements específics a nivell organitzatiu com, per exemple, rebre suport dels directius i comandaments per realitzar intervencions per deixar de fumar, disposar de protocols, registres, etc.

Finalment, s'ha posat a disposició dels hospitals de la Xarxa animant-los a fer-lo servir i avaluar les pràctiques d'intervenció en tabaquisme dels professionals de salut dels hospitals.

Grup de treball de la Global Network amb les xarxes espanyoles

Arrel de l'actualització dels estàndards de la Global Network, i degut a les relacions establertes amb diverses xarxes d'hospitals sense fum del territori espanyol, va sorgir la demanda d'unificar el llenguatge i la terminologia del qüestionari Self-Audit, així com del document d'implementació de les normes internacionals.

Des de la Xarxa hem coordinat aquest grup de treball de revisió, traducció i consens mitjançant diverses teleconferències donant com a resultat l'actualització dels documents esmentats. Així mateix, s'ha establert aquest grup de treball per tal de treballar conjuntament en les diverses iniciatives comunes que puguin anar sorgint.

CUESTIONARIO KABO® Knowledge | Attitudes | Behaviors | Organization
Unidad de Control del Tabaco (ICO) Conocimiento | Actitudes | Comportamientos | Organización

1. Datos socio demográficos

1. Fecha de nacimiento día mes año

2. Sexo Mujer Hombre

3. ¿A qué colectivo pertenece?

Médico
 Enfermería - especificar: Grado/Diplomatura Auxiliar
 Psicólogo
 Otros - especificar: _____

4. ¿Cuántos años lleva ejerciendo su profesión? años

5. Actualmente, ¿usted fuma?

Sí, fumo diariamente
 Sí, fumo ocasionalmente (pase a la pregunta 7)
 No, nunca he fumado (pase a la pregunta 7)
 No, soy exfumador (pase a la pregunta 7)

6. ¿Cuántos cigarrillos (manufacturados y/o de liar) fuma al día? cigarrillos

7. ¿En qué tipo de organización trabaja?

Pública (SISCAT/XHUP y/o ICS)
 Privada
 Otras - especificar: _____

8. De los siguientes tipos de centros sanitarios, ¿usted trabaja en...?

Centro hospitalario
 Centro de Atención Primaria (pase a la pregunta 11)
 Centro socio-sanitario (pase a la pregunta 11)
 No, no trabajo (pase a la pregunta 11)
 Otros - especificar: _____ (pase a la pregunta 11)

9. ¿En qué tipo de hospital trabaja de acuerdo a la clasificación del Servei Català de la Salut?

Hospital de alta tecnologia
 Hospital de referencia
 Hospital general básico
 Hospital básico aislado o complementario

Projecte ISCI_SEC

El projecte ISCI_SEC pretén implementar millores en el programa de cessació tabàquica als hospitals del sud d'Europa. Aquest projecte de recerca i transferència de coneixement té com objectiu fomentar que els pacients fumadors atesos als hospitals rebin ajuda per deixar el consum de tabac.

El projecte es desenvolupa a dos hospitals catalans membres de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum (l'ICO Hospitalet i el Consorci Sanitari Integral) i a dos hospitals portuguesos i està finançat per Global Bridges (Clínica Mayo–Estats Units d'Amèrica) i coordinat per l'Institut Català d'Oncologia.

Aquest estudi és pioner a Europa i testarà aquest model de transferència de coneixement i implementació de la intervenció per ajudar a deixar de fumar per un període d'un any per tal que pugui ser exportable a la resta d'hospitals de Catalunya.

Projecte Quit Mental

El projecte QUIT_Mental dóna suport per deixar de fumar als pacients amb trastorn mental just després de l'alta hospitalària mitjançant intervenció telefònica per part de les infermeres del 061 CatSalut Respon.

Així l'objectiu és avaluar l'efectivitat d'una intervenció telefònica per deixar de fumar mitjançant un abordatge intensiu motivacional. Part dels membres del grup de treball de Tabac i Salut Mental participa en aquest estudi que, actualment, es troba en la fase final de reclutament de pacients.

Trobada anual de la Xarxa

El 19 de novembre va tenir lloc la XVI Trobada anual de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum a la Fundació Althaia de Manresa, en la que vam poder comptar amb la participació d'una part dels hospitals que la conformen.

El Sr. Manel Jovells, director general de la Fundació Althaia, va donar la benvinguda als hospitals assistents. La presentació de la Trobada va ser a càrrec de Josep Maria Suelves, cap del Servei de Prevenció i Control del Tabaquisme i de les Lesions de l'Agència de Salut Pública de Catalunya i d'Esteve Fernández, de l'Institut Català d'Oncologia (ICO) com a coordinador de la Xarxa.

Durant la jornada es va fer balanç de les accions realitzades des de la coordinació de la Xarxa i es van presentar projectes de futur. Es van compartir projectes i accions d'èxit dels hospitals: l'experiència dels nous hospitals "nivell or" de la Fundació Althaia i de l'Hospital Benito Menni; així com les iniciatives destacades de quatre hospitals sota el títol 'Accions per compartir' (Hospital Clínic, Hospital de Viladecans, Hospital de Mollet i l'ICO).

Després del descans, Ruth Ripoll va presentar com s'està implementant el Projecte ISCI_SEC al Consorci Sanitari Integral sota el títol 'Com potenciar la intervenció en tabaquisme als hospitals?'. L'objectiu d'aquest projecte és avaluar l'adopció, la implementació i l'efectivitat a nivell organitzatiu d'un programa de cessació després d'entrenar als professionals sanitaris en el lliurament d'una intervenció per deixar de fumar i promoure l'ús d'eines d'implementació en dos hospitals de cada país participant en el projecte (Portugal i Espanya). Posteriorment, es va comptar amb la participació dels assistents a través d'una aplicació interactiva per avaluar 'Com ser coordinador de la Xarxa i sobreviure en l'intent'.

La jornada va tractar temes d'interès per als assistents que van fomentar la participació fent aportacions de gran vàlua per a poder avançar tots junts en el control del tabaquisme als hospitals de Catalunya.

La Dra. Carmen Cabezas, sotsdirectora general de Promoció de la Salut, de l'Agència de Salut Pública de Catalunya, va cloure l'acte i va fer l'entrega de les plaques d'adhesió a la XCHSF als dos centres adherits recentment:

- Hospital de Sant Celoni
- Fundació Pere Mata, Terres de l'Ebre

Programa de la Trobada:

XVI TROBADA ANUAL

Xarxa Catalana | Hospitals Sense Fum

19 de novembre de 2018
Althaia, sala d'actes. Manresa

10h Benvinguda – Sr. Manel Jovells, director general de la Fundació Althaia

10.10h Presentació de la Trobada
Josep M Suelves, cap del Servei de Prevenció i Control del Tabaquisme i de les Lesions. Agència de Salut Pública de Catalunya
Esteve Fernández, coordinador de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum. Cap de la Unitat de Control del Tabac. Institut Català d'Oncologia

10.20h Balanç Xarxa
Laura Antón, Montse Ballbè, Mercè Margalef - coordinació de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum

11h Projectes de futur
Esteve Fernández, coordinador de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum. Cap de la Unitat de Control del Tabac. Institut Català d'Oncologia

11.20h Projectes i acclons d'èxit:
- *L'experiència dels nous hospitals "nivell Or":*
Fundació Althaia – Lidia Rubio, coordinadora de la Xarxa
Hospital Benito Menni – Isabel Fera, coordinadora de la Xarxa
- *Accions per compartir*

12.10h Descans

12.30h Com potenciar la intervenció en tabaquisme als hospitals? Projecte ISCI_SEC
Ruth Ripoll, coordinadora de la Xarxa. Consorci Sanitari Integral

12.50h Benvinguda als nous membres
Carmen Cabezas, sotsdirectora general de Promoció de la Salut. Agència de Salut Pública de Catalunya
Esteve Fernández, coordinador de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum. Cap de la Unitat de Control del Tabac. Institut Català d'Oncologia

13.00h Ser coordinador de la Xarxa i sobreviure en l'Intent
Modera: Esteve Fernández, coordinador de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum. Cap de la Unitat de Control del Tabac. Institut Català d'Oncologia

13.30h Cloenda
Carmen Cabezas, sotsdirectora general de Promoció de la Salut. Agència de Salut Pública de Catalunya

Assistència a jornades i publicacions

Assistència a jornades

Àmbit Nacional

VIII Jornada Societat Catalana d'Atenció i Tractament del tabac. Caixa Fòrum. Barcelona, febrer

Comunicació oral: A Baena, M Fu, Y Castellano, A López, A Bueno, C Martínez. Consumo de tabaco y cànnabis en estudiantes de enfermería de Cataluña. (Estudio ECTEC). (Premi a la millor comunicació). Assistència: Antón L, Castellano Y, Feliu A, Fernández E, Fu M, Laroussy K, Margalef M, Riccobene A, Tigova O.

XLV Jornadas Nacionales de Socidrogalcohol. Toledo, 8-10 març 2018

Comunicació oral: Nieva G, Pinet C, Mondon S, Hernández-Ribas R, Vicens J, Bruguera E, Costa S, Barrio P, Subirà S, **Ballbè M, Feliu A**, Raich A, Torres N, Vilaplana J, Alastrue L, Blanch R, Suelves JM; **Fernández E, Martínez C**. Aceptación del "061 Quit_Mental": intervención telefónica multicomponente para dejar de fumar tras la hospitalización en unidades de psiquiatría de agudos.

IX Trobada d'Atenció Primària sense Fum. 15 anys del PAPSF a Catalunya. Barcelona, 10 de maig. Societat Catalana de Medicina Familiar i Comunitària

Assistència: Antón L, Ballbè M, Margalef M.

V Congrés Català d'Infermeria de Salut Mental HoritOx100. Barcelona 7-8 juny 2018

Comunicació oral: Sanz M, Feria I, Martí C, **Ballbè M, Antón L**, Gual A Material psicoeducatiu: Tabac en pacients amb trastorns mentals.

III Jornada de la Xarxa de Prevenció i Control del Tabaquisme de la Catalunya Central. Tabac: diversitat i entorn. 5 d'octubre 2018

Participació a la taula rodona 'Entorn sense fum als centres de salut': Laura Antón

V Jornada de Tabac i Salut Mental. 10 anys de progrés. Departament de Salut, 19 d'octubre 2018

Organitzadors: **Ballbè M**, Gual A .Grup de treball de Tabac i Salut Mental de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum.

Assistència: Aldazabal J, Antón L, Castellano, Enríquez M, Feliu A, Fernández E, Margalef M, Narváez M, Riccobene A, Laroussy K.

Trobada anual Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum, Fundació Althaia, Manresa, 19 novembre

Assistents: Aldazabal J, Fernández E, Narváez M, Riccobene A, Enríquez Marta.

Àmbit Internacional

Word Conference on Tobacco or Health. Ciutat del Cap, Sudàfrica. 7-9 Març 2018.

Pòster: Antón L, Fu M, Castellano Y, Riccobene A, Fernández E, Martínez C. Compliance with indoor and outdoor smoke-free ban in Catalan hospitals: what do patients think?

Pòster: Margalef M, Ballbè M, Antón L, Martínez C, Fu M, Suelves JM, Fernández E. Tobacco Control Training Programme for Health professionals of the Catalan Network of Smoke-free Hospitals: 11-year experience.

Pòster: Castellano Y, Andrés A, Feliu A, Fu M, Ballbè M, Antón L, Fernández E, Martínez C. Evaluating individual and context factors in tobacco cessation interventions. The KABO questionnaire.

Pòster: Castellano Y, Andrés A, Feliu A, Fu M, Ballbé M, Antón L, Fernández E, Martínez C. Evaluating individual and context factors in tobacco cessation interventions.

Tobacco Free Pre-Conference, HPH Annual Conference. Bolonia, 6 de juny

Moderadora taula rodona: Antón L . "Tobacco free Standards achieving change in healthcare services: sharing evidence-based policies and practices".

V Congrés Català d'Infermeria de Salut Mental. Barcelona, 7-8 de juny.

Tabac en pacients amb trastorns mentals. Es va fer difusió oral en una taula del material psicoeducatiu elaborat pel grup de treball de Tabac i Salut Mental (Maite Sanz).

ENSP-CNPT International Conference on Tobacco Control. Madrid 14-16 del juny

Pòster: Pinet MC, Antón L, Ballbè M, Carcolé B, Feria I, Nieva G, Mondon S, Fernández E, Gual A, Palau N, Grup de Treball de tabac i Salut Mental. Psychiatric inpatient unit. A good place for smoking cessation?

Pòster: Piñas E, Martí C, Marcos H, Mayor G, Ramirez R. Effectiveness of smoking cessation program from Partial Hospitalization Unit of Psychiatry. One year follow-up study.

XXXVI Reunió Anual de la Sociedad Española de Epidemiología y XIII Congresso da Associação Portuguesa de Epidemiologia. Lisboa. 14-16 setembre 2018

Comunicació oral: Ravara S, Videira L, Ferreira S, Antón L, Castellano Y, Feliu A, Ripoll R, Ruz A, Martínez C. Política Hospitalar e aconselhamento tabáquico na beira interior e Catalunha.

Sessions Margarita Coll. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya. *El tabaquisme en les persones amb trastorn mental* (Laura Antón i Montse Ballbè). 16 de desembre.

Curs: *El tabaquisme en los enfermos con trastorno mental grave y las unidades de agudos y media y larga estancia "sin humo"* (5 hores). Hospital Doctor Rodríguez Lafora. Madrid, 26 d'octubre (Montse Ballbè).

ANNEX I: INFORME PDT-sm

PDT-sm: Seguiment any 2018

L'objectiu del programa PDT-sm és motivar la continuïtat de la intervenció en cessació tabàquica realitzada durant l'ingrés a unitats de psiquiatria un cop donat d'alta el pacient, enfortint la coordinació entre els dispositius hospitalaris i ambulatoris respecte a aquesta intervenció.

El programa es va presentar als possibles hospitals participants en una reunió informativa al maig del 2013.

Cada Hospital va elaborar el seu protocol d'intervenció seguint els criteris establerts per la coordinació del programa. El programa es va posar en marxa als hospitals entre setembre de 2013 i el febrer de 2014.

Van ser onze els hospitals que finalment es van incloure al programa:

- Althaia Xarxa Assistencial de Manresa
- Hospital Universitari de Bellvitge
- Hospital Universitari de Sant Pau
- Hospital Universitari Joan XXIII
- Benito Menni CASM
- Hospital Mútua de Terrassa
- Hospital de Mataró. CSDM
- Hospital Clínic de Barcelona
- Consorci Sanitari de Terrassa
- Hospital Santa Maria de Lleida
- Hospital de la Vall d'Hebron

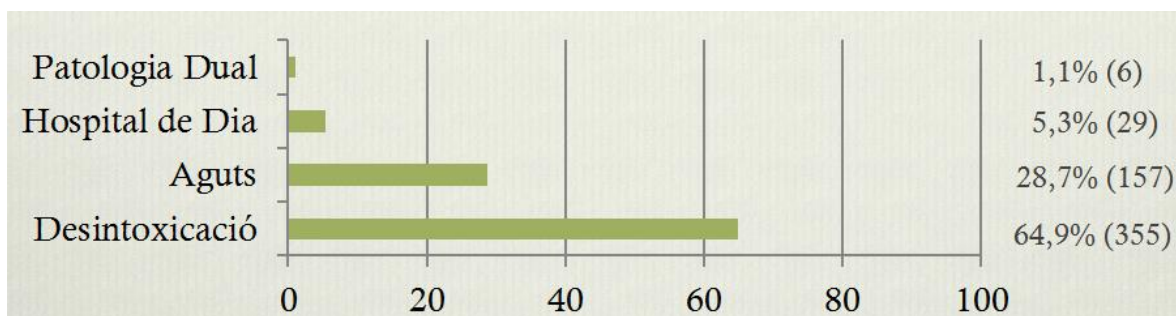
Es va realitzar una reunió de seguiment al juny de 2014, com a primera posada en comú de fites aconseguides, dificultats i millores del programa. Al juliol del 2015 es va fer una segona reunió de seguiment i al juliol del 2017 una tercera reunió de seguiment.

Al setembre de 2015 es va decidir incloure també al programa els Hospitals de dia. D'acord amb això, a l'octubre del 2015 es va incorporar l'Hospital de Mollet.

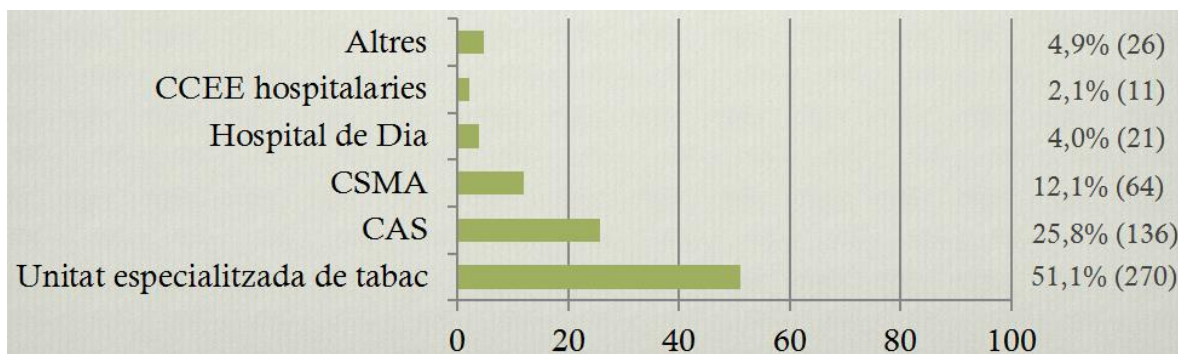
Resultats Per a aquest informe es presenten les dades de 12 hospitals.

Mostra N=548
Edat (anys): 46,7 (DE 10,5)
Sexe: 61,2% homes
Cigarretes/dia: 25,5 (DT 12,2)
Edat d'inici: 16,3 (DT 5,0)
Intents previs: 1,1 (DT 1,4)
42,1% cap intent
51,5% entre 1 i 3 intents
6,4% més de 3 intents
Fagerström: 6,7 (DT 2,2)
Richmond: 8,2 (DT 1,7)

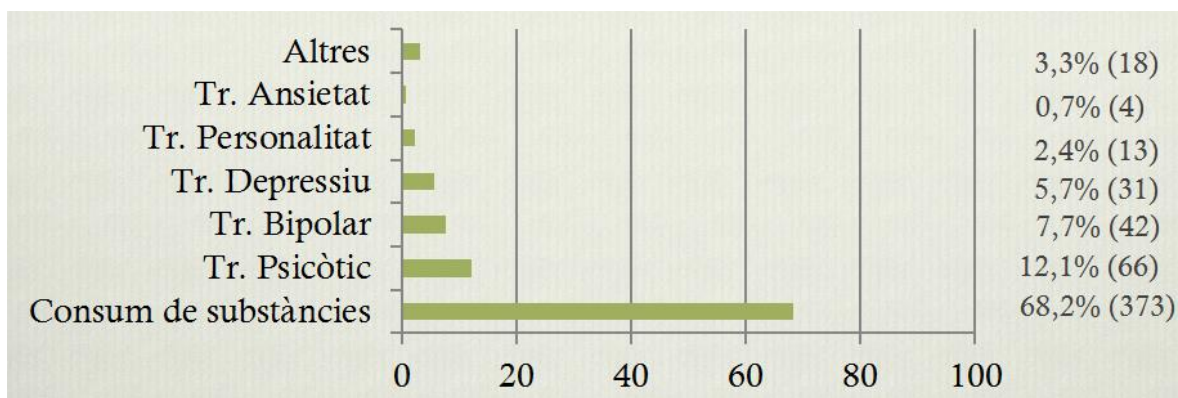
Tipus de dispositiu

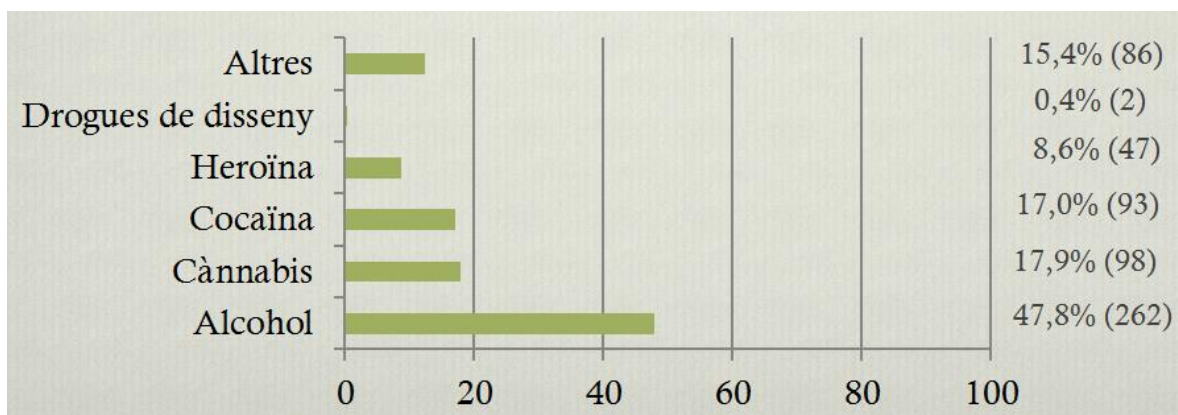
Dispositiu de derivació

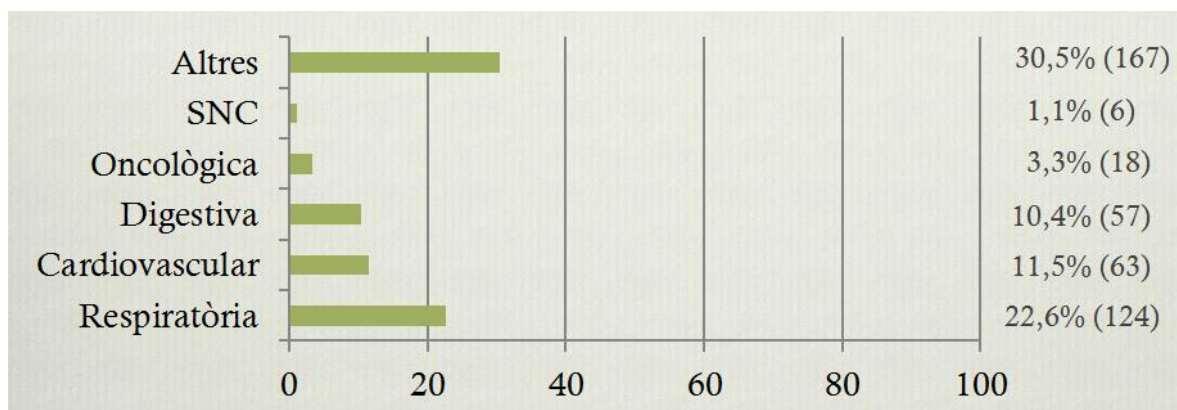
Diagnòstic principal

Consum d'altres tòxics (% de cada tòxic sobre el total de la mostra, n=548)

Patologia orgànica (% de cada patologia sobre el total de la mostra, n=548)

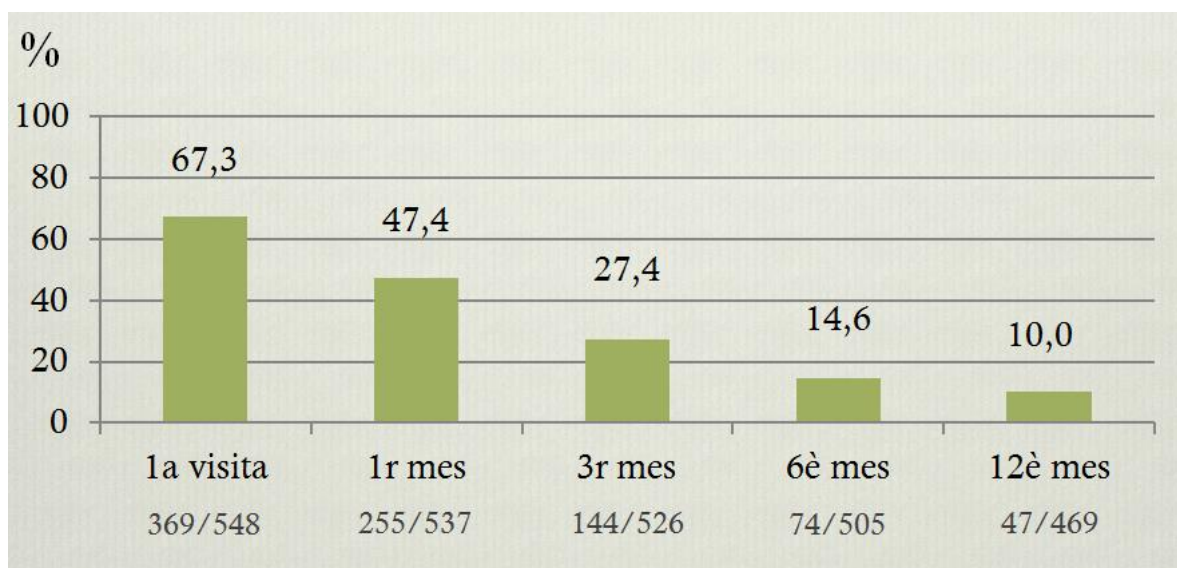
Durant l'ingrés

86,8%: pegats de TSN durant l'ingrés

69,1%: TSN oral durant l'ingrés

82,0% intervenció psicològica o psicoeducativa durant l'ingrés

% d'abstinència (N=548)

ANNEX II: RESUM CURSOS

FORMACIÓ PRESENCIAL - PRIMER SEMESTRE

Xarxa Catalana | Hospitals Sense Fum

Formació en tabaquisme

CURSOS PRIMER SEMESTRE 2018

13 d'abril

Abordatge en l'atenció al pacient fumador amb trastorn mental

Curs de set hores que capacita els professionals sanitaris en l'abordatge per la cessació tabàquica del pacient fumador amb trastorn mental.

Amb aquest curs podreu conèixer les intervencions més eficaces per a deixar de fumar en l'atenció a pacients amb malaltia mental. Presentar i descriure l'abordatge psicològic i farmacològic per deixar de fumar.

I conèixer les estratègies més eficaces per implantar un centre de salut mental sense fum.

28 d'abril

Bases motivacionals per ajudar a deixar de fumar

Curs de cinc hores que capacita el personal sanitari a incrementar la motivació dels pacients per deixar de fumar.

Podreu aprendre a valorar la motivació del fumador per deixar de fumar i valorar l'autoeficàcia. Sabreu com ajudar a les persones a assolir reptes i mantenir-se abstinentes.

25 de maig

Abordatge en grup en l'atenció del tabaquisme

Curs de cinc hores que forma els professionals sanitaris en la gestió de grups de persones que volen deixar de fumar.

Participant en aquest curs podreu conèixer dinàmiques grupals i les intervencions més efectives en control de tabaquisme per a grups de pacients.

** Cursos acreditats pel Consell Català de la Formació Mèdica Continuada i la "Comisión de Formación Continuada del Sistema Nacional de Salud"

7 de juny

Estratègies per a la prevenció de recaigudes

Curs de cinc hores que prepara els professionals de la salut en la prevenció i reconducció de situacions de recaiguda.

Aquest curs us permetrà saber quines són les causes més habituals de recaiguda i conèixer quines són les intervencions eficaces que disminueixen els riscos.

També podreu reconduir les recaigudes per ajudar a la persona en el seu procés de tornar a deixar de fumar.

16 i 23 d'abril
7, 21 i 28 de maig

Mètodes per a la recerca en tabaquisme

Curs de 20 hores que prepara els professionals de la salut en la recerca en tabaquisme.

Aquest curs us permetrà conèixer les bases per fer recerca en tabaquisme i aprendre a dissenyar un protocol de recerca.

També podreu saber quins són els principals mètodes qualitius i quantitius d'aplicació en recerca en tabaquisme.

* Cursos acreditats pel Consell Català de la Formació Mèdica Contínuada i la "Comisión de Formación Continuada del Sistema Nacional de Salud"

Inscripcions

www.xchsf.cat

Apartat Formació // Formació presencial

Complimenteu el formulari d'inscripció.

Més informació: sensefum@iconcologia.net / 93 2607357

Institut Català d'Oncologia

Sales de Formació - Planta 1

Granvia de l'Hospitalet 199-203

08908 L'Hospitalet de Llobregat (Barcelona)

Formació en tabaquisme

CURSOS **SEGON** SEMESTRE 2018

5 d'octubre

Com realitzar un taller psicoeducatiu i motivacional per a fumadors

Curs de cinc hores que capacita els professionals sanitaris a fer tallers teòrico-pràctics adreçats a fumadors per motivar-los a iniciar un intent d'abandonament.

Participant en aquest taller podreu conèixer el contingut teòric més adient a impartir en un taller.

Aprendre estratègies de comunicació per poder motivar els fumadors. I disposar de material per utilitzar en els tallers (tests, fulletons, diapositives, etc.).

15 d'octubre

Tabaquisme 2.0: Eines i recursos per a la consulta de tabac

Curs de sis hores i mitja que dona a conèixer i ensenya a utilitzar adientment diverses eines informàtiques relacionades amb la intervenció en e-salut.

Amb aquest curs s'actualitza el coneixement sobre:

- aspectes ètics de la intervenció a distància
- comunicació dels terapeutes amb els e-pacients (programes de gestió i generació massiva d'emails). Avantatges i desavantatges d'aquestes intervencions.
- programes de gestió de la informació o la planificació (citació bibliogràfica, creació i gestió de BBDD i enquestes, consulta de publicacions, gestió de idees, mindmaps, creació d'algorismes, gestió de projectes...) i altres aspectes generals.

**Cursos acreditats pel Consell Català de la Formació Mèdica Continuada i la "Comisión de Formación Continuada del Sistema Nacional de Salud"

Formació en tabaquisme

CURSOS **SEGON** SEMESTRE 2018

26 d'octubre i 9 de novembre

Tractament multicomponent del tabaquisme en grups d'especial atenció

Curs de deu hores en el qual s'analitzaran les necessitats específiques de persones fumadores en situacions d'especial atenció amb intervencions específicament dissenyades.

Amb aquest curs podreu identificar les característiques biològiques, personals, i culturals que expliquen el comportament de persones en situacions especials de salut i la seva relació amb el consum de tabac.

Promocionar el consell oportuniste en col·lectius de pacients fumadors amb necessitats especials habitualment no tractats.

Aportar eines per fer el seguiment, prevenció de recaigudes, relació d'ajuda i suport.

Establir els objectius terapèutics i dissenyar el tractament i el seguiment més adient.

**Cursos acreditats pel Consell Català de la Formació Mèdica Continuada i la "Comissió de Formació Continuada del Sistema Nacional de Salut"

Inscripcions

www.xchsf.cat

Apartat Formació // Formació presencial

Complimenteu el formulari d'inscripció.

Més informació: sensefum@iconcologia.net / 93 2607357

Institut Català d'Oncologia

Aules de Formació - Planta 1

Granvia de l'Hospitalet 199-203

08908 L'Hospitalet de Llobregat (Barcelona)

Unitat de Control del Tabac

Centre Col·laborador de l'OMS per al Control del Tabac

Institut Català d'Oncologia, l'Hospitalet

Avinguda Granvia de l'Hospitalet, 199-203

08908 L'Hospitalet de Llobregat - Barcelona

Tel.: 93 260 73 57

Coordinador:

Esteve Fernández

Equip tècnic:

Laura Antón / Montse Ballbè / Mercè Margalef

Col·laboradors:

Jon Aldazábal / Yolanda Castellano / Maite Narváez

2018

 Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

 ICO
Institut Català d'Oncologia

Xarxa
Catalana | Hospitals
Sense Fum

